

Subject Area
Fine Art, MusicYear: 2022
Vol: 8
Issue: 94
PP: 500-505Arrival
25 November 2021

Published

31 January 2022

Article ID Number
3853Article Serial Number
29

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.26449/ssj.3853>**How to Cite This Article**

Şahin, G. (2022). "Klasik Kemeñçe Metotlarında Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Etütlerinin Değerlendirilmesi"

International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:94; pp:500-505

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Klasik Kemeñçe Metotlarında Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Etütlerinin Değerlendirilmesi**Evaluation of 1. Position Finger Studies in Classical Kemencha Methods**Gizem ŞAHİN¹ ¹ Araştırma Görevlisi, Selçuk Üniversitesi, Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı, Geleneksel Türk Müziği Bölümü, Türk Sanat Müziği Ana Sanat Dalı, Konya, Türkiye**ÖZET**

Türk müziğinde çalgı eğitimi alanındaki çalışmaların sistematik bir yapıya sahip olmaması eğitim-öğretim aşamasında bazı sorunlara sebep olmaktadır. Klasik kemeñçe eğitimlerinde teknik yetersizliklerden kaynaklı icra problemleri ortaya çıkmaktadır ve çalgı hakimiyetinin kazanılması uzun zaman alabilmektedir. Bu sebeple bu eğitimlerin belirli bir sistematige oturtulması ve klasik kemeñçe eğitimine yönelik çalışmaların artması bir zorunluluk haline gelmiştir. Tüm çalgılarda temel pozisyon olan 1. pozisyon çalışmaları, daha ileri icraya zemin hazırlaması bakımından ve icra tekniklerinde yaşanan problemlerin giderilmesi adına büyük önem taşımaktadır. Bu parmak çalışmalarının belirli bir sistematige oturtulması ve etüt çalışmalarının artması bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışma, yayınlanmış olan klasik kemeñçe metotlarındaki 1. pozisyon parmak etütlerinin incelenerek, eksik ve farklı yönlerinin tespit edilmesiyle ileride yapılacak olan çalışmalara ışık tutacak tespitleri ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda; klasik kemeñçe metotlarındaki 1. pozisyon parmak çalışmalarının farklı yöntemlerle aktarıldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Kemeñçe, Metot, Etüt.**ABSTRACT**

The fact that the studies in the field of instrument training in Turkish music do not have a systematic structure causes some problems in the education phase. In classical kemencha training, performance problems arise due to technical inadequacies and it may take a long time to gain instrument dominance. For this reason, it has become a necessity to put these trainings in a certain system and to increase the studies on classical kemencha training. The 1. position studies, which are the basic positions in all instruments, are of great importance in terms of laying the groundwork for further performance and eliminating the problems experienced in performance techniques. It has become a necessity to put these finger studies into a certain systematic and to increase the study studies. This study was carried out in order to reveal the findings that will shed light on the future studies by examining the 1st position finger studies in the published classical kemencha methods and determining their missing and different aspects. As a result of the research; It has been concluded that the 1. position finger studies in classical kemencha methods are transferred by different methods.

Key Words: Classical Kemencha, Method, Study**1. GİRİŞ**

Türk müziğinde öğretim meşk sistemine dayanmaktadır. Meşk, hat sanatında öğrenciye taklit etmesi için verilen yazı örneğidir. Müzik eğitiminde ise meşk etmek öğretmenin (ustanın) icra ettiği yapıtı ezberlemek, öğrenmektir. "Eskiler en iyi öğrenme yolunun bir fem-i muhsinden (ihsan eden, bağışlayan ağızdan, kısacası işin ustasından) dinlemek, görüp işitmek olduğunu söylemişlerdir" (Yalçın, 2017, s. 223). Türk müziğinde en yaygın şekilde kullanılan eğitim yöntemlerinden biri olan meşk yöntemi, klasik kemeñçe çalgısı ve diğer Türk müziği çalgılarının eğitiminde uygulanmaktadır. Günümüzde Türk müziği çalgıları için yazılan metotların çoğalmasa müzikte gelişim sürecini kolaylaştırmış ve hızlandırmıştır. Fakat klasik kemeñçe eğitimleri çoğunlukla eser geeme yöntemiyle sürdürülmektedir. Bu sebeple sistematik olmayan ve kişiden kişiye farklılık gösteren bir düzende yürütülen eğitim süreci, klasik kemeñçe çalgısı için önemli bir sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu sorun, çalgının teknik zorluklarının üstesinden gelinebilmesi ve çalgı hakimiyetinin oluşmasının çok uzun zaman almasıdır. Bu sebeple de klasik kemeñçe eğitimlerinde nitelikli ve yeterli verim alınamamaktadır. Teknik yapısından dolayı icra güçlüğü olan bir çalgı olmasının yanı sıra eğitiminde kullanılan metotların az olması, bu çalgının diğer Türk müziği çalgılarına oranla daha az icracısının olmasının önemli sebeplerindendir.

Türk müziği icrasında çalgıların teknik boyutundan dolayı icra zorlukları yaşanmaktadır. Klasik kemeñçe çalgısı dar bir oktav aralığına sahiptir. Ayrıca tel boylarının eşit olmaması, tellerinin bağırsak olması, tellere tırnakla itme yoluyla ses elde edilmesi ve yay tekniklerinin belirli düzende olmaması, bu çalgının icrasında birçok sorunu doğurmaktadır. Tüm çalgılarda olduğu gibi klasik kemeñçe çalgısını da iyi icra edebilmenin ve verimli bir eğitim sağlanabilmesinin ön koşulu çalgının teknik zorluklarının üstesinden gelmesidir. Bunun için de nitelikli ve yeterli

sayıda etüt, egzersiz ve metotlara ihtiyaç vardır. Her çalgının kendine özgü yapısına ve öğrencinin düzeyine yönelik etütler yazılması, teknik sorunlarının üstesinden gelenebilmesi ve teknik becerilerin öğrenciye kazandırılması için büyük önem taşımaktadır (Pınar, 2017, s. 15).

Etüt; belli bir konuyu inceleyen, araştıran eser veya yazıya verilen addır. Müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitiminde ise etüt, teknik becerilerle ilgili güçlüklerin çözümü ve bu becerilerin gelişimi için yazılmış olan müziksel yapıtlardır (Delikara, 1992). “Her etüt, içerdiği bir ya da birden çok teknik hedefle, öğrenci/ıracının repertuvarına aldığı eserlerde karşılaşabileceği pek çok güçlüğün giderilmesinde önemli rol oynar. Şu halde, her etüdün, “kapsadığı konu ya da teknik güçlükler” ve “söz konusu güçlüklerin giderilme yöntemleri” temelinde, gerek analitik gerekse yaratıcı bir yaklaşımla irdelenmesinde büyük yarar olacağı açıktır”(Cüceoğlu & Berki, 2007).

“Çalgı eğitiminde, konser etütlerinin haricinde, teknik olarak belirli bir düzeye ulaşmak, müzikaliteyi artırmak ve bu sayede eserlere hazırlanmak amacıyla “ön çalışma” olarak yazılan etütler, bilgi edinmek ya da bilgiyi derinleştirmek bakımından yapılan beden ve zihin faaliyetidir. Bilgi edinmek ve bilgiyi derinleştirmek ancak belirli bir plan ve programla mümkündür. Bu nedenle, çalgı eğitiminde böylesine önemli bir olgu olan etütlerin de belirli bir amaç doğrultusunda ve programlı olarak tasarlanması gerekir” (Yalçınkaya, 2012).

Bu çalışma, günümüzde ulaşılabilen Beril Çakmakoglu & Mehmet Yalgin Kemençe Metodu (M1), Hasan Esen Klasik Kemençe Metodu(M2) ve Aslıhan Erüzün Özel Üç Telli Klasik Kemençe Eğitime İlişkin Bir Yöntem(M3) de yer alan 1. pozisyon parmak etütlerinin incelenerek benzerlik ve farklılıklarının belirlenmesiyle çalgı eğitiminde vazgeçilmez bir unsur olan “etüt” ün önemine dikkat çekmek, yeni hazırlanacak olan metot ya da etüt çalışmalarına analitik bakış açısı kazandırmak, çalgı eğitimi veren ve alan bireylere yol göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Bu bilgilere göre araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur: Belirlenen klasik kemençe metotlarındaki parmak etütleri içerik olarak nasıldır? Bu etütlerin benzer ve farklı yönleri nelerdir? Klasik kemençe ile teknik icra becerisinin kazandırılmasında yeterli midir?

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi bir davranış kazandırma, müziksel bir davranış değiştirme ve geliştirme sürecidir. Eğitim gören bireyin müziksel yaşantısı temel alınarak planlı, düzenli ve yöntemli bir yolla belirli hedeflere ulaşılır. Böylelikle müzik eğitimi yoluyla bireyin çevresi, özellikle de müzikal çevresi ile iletişim ve etkileşiminin daha sağlıklı, daha verimli ve daha yararlı olması sağlanır (Uçan, 2018, s.11). Müzik eğitiminin amacı; bireylere sanatsal müzikleri öğretmek, sevdirmek, onlardaki müziksel yetenekleri açığa çıkararak geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda sanatsal müzikleri seçme, dinleyebilme, şarkı söyleme, çalma, müziksel yaratıcı etkinliklerde bulunma gibi olumlu davranışlar bireylere kazandırılır (Bilen, 1995, s. 19-20).

Müzik eğitiminin nerede, ne kadar süre ve hangi amaçla kime verileceği müzik eğitiminin planlanmasında göz önünde bulundurulması gereken önemli unsurlardandır. Planlamanın bu unsurlar gözetilerek ayrıntılı ve pratik olacak şekilde yapılması, müzik eğitimin en verimli şekilde bireye olumlu sonuçlar kazandırılmasını sağlayacaktır.

2.2. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, bir çalgının icra edilebilmesi için uygulanan yöntemler bütünüdür. Çalgının doğru bir teknikle icrası için çalışma süresinin verimi artıracak şekilde belirlenmesi ve müzikal becerilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar çalgı eğitiminin öncelikli amaçlarındandır (Parasız, 2009). Amaca daha hızlı ulaşabilmek için pratik, verimli ve geliştirici yöntemlerin kullanılması gerekmektedir.

Çalgı eğitimi sürecinde ortaya çıkan problemlerin başında teknik güçlükler gelmektedir. Her çalgının kendine özgü yapısına ve öğrencinin düzeyine yönelik etütler yazılması, teknik sorunlarının üstesinden gelenebilmesi ve teknik becerilerin öğrenciye kazandırılması için büyük önem taşımaktadır (Pınar, 2017, s. 15). Türk müziği çalgıları içerisinde önemli bir yere sahip olan klasik kemençe, Türk müziğinde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Perdesiz bir çalgı olan, yay ile icra edilen ve dar bir oktav aralığına sahip klasik kemençenin teknik yapısından dolayı, Türk müziği eserlerinin seslendirilmesinde zorluklar meydana gelmektedir. Türk müziği eğitimi veren kurumlarda ve Türk makam müziği icracılığında kıymetli bir çalgı olmasına rağmen metot eksikliği en çok hissedilen çalgıların başında klasik kemençe gelmektedir.

2.3. Klasik Kemençe Eğitimi

Geçmişten günümüze meşk yöntemi ile öğretilmiş çalgılardan biri olan klasik kemençe için daha verimli ve sistematik bir eğitim sağlanabilmesi, bu çalgının teknik zorluklarının üstesinden gelebilmek adına bir zorunluluk

haline gelmiştir. “Kemençe eğitiminde, diğer sazlarda olduğu gibi eğitim süreci içerisinde, sistemli metot kullanımı ile her seviyeye uygun etütler yazılması ve yardımcı eser kaynaklarının hazırlanması zorunlu bir ihtiyaçtır” (Pınar, 2017, s. 9). Klasik kemençe icrasında kullanılan tekniklerin önemli bir yeri vardır. İcracı, çalışmada kullanılan eser üzerinde işaret edilen teknikleri kullanarak seslendirme çalışmalarını yapmalıdır. Böylelikle eser icrası olması gereken düzende ve nitelikte gerçekleştirilmiş olacaktır.

Klasik kemençe eğitiminde öncelikli davranışlar çalgıyı doğru tutuş ve oturuş şekli olmalıdır. Klasik kemençe çalgısının icracılar arasında iki tür tutuş şekli olduğu görülmektedir; oturur şekilde diz üzerinde ya da iki bacak arasında icra edilmektedir.

Yaylı çalgı metotlarında sağ ve sol el tekniklerine yönelik alıştırmalar ilerledikçe, bu alıştırmaların iki elin bir arada uyum içinde hareket etmesi amacıyla yazıldığı görülmektedir ve icra tekniğinin gelişmesinde önemli katkı sağlamaktadır (Eruzun Özel, 2010).

2.4. Sağ El Teknikleri

Benzeri olmayan tını güzelliğine sahip bir yaylı çalgı olan klasik kemençe, yay kullanılarak icra edilmesinden dolayı sağ elin kullanımıyla ilgili tekniklerin zenginliği ve bu tekniklerin geliştirilmesi, klasik kemençe çalgısının sorunsuz icra edilebilmesi için büyük önem taşımaktadır. Nazmi Özalp klasik kemençede yay kullanımıyla alakalı şu örneği vermektedir: “Tanbûri Cemil Bey’e Vasilâki’ nin nasıl bir kemençeci olduğunu sormuşlar da, << sekiz arşın yay çeker >> karşılığını vermiş. Bu küçük anektodu kemençede yayın önemini belirtmesi açısından, akıldan çıkarmamalıdır” (Özalp, 1984, s.31). Her yaylı çalgıda olduğu gibi klasik kemençe çalgısında da yay kullanımının ölçülü ve dengeli olması gerekmektedir. Sesin kalitesi açısından yayın tellere sürtümü, tını oluşmasında önemli bir etkidir (Sarı, 2012, s. 183).

2.5. Sol El Teknikleri

Klasik kemençe sol elle tutulmaktadır ve tırnakların tel yüzeyine dik açıyla teması ile ses elde edilmektedir. Klasik kemençe icrasında parmakların klavye üzerindeki kullanılma şekillerini kapsayan sol el teknikleri; tırnakların teli itme yoluyla ses edilmesini ve pozisyon geçişlerinin temiz bir şekilde icra edilmesini sağlayan tekniklerdir.

Klasik kemençe çalgısı, öğrenme sürecinde hoş olmayan seslerin çıkmasına oldukça yatkın bir çalgıdır. Bu yatkınlığın sebeplerinden biri tellerinin bağırsak olması, diğeri de teknik eğitimin az olmasıdır. Klasik kemençe icrasında entonasyon (temiz ses) çok önemlidir ve bunun sağlanabilmesi için icracı tarafından seslerin doğru işitilerek parmakların doğru hareket etmesi gerekmektedir.

3. YÖNTEM

Bu araştırma nitel bir araştırma olup, yöntem olarak ‘tarama modeli’ kullanılmıştır. Yayımlanmış olan klasik kemençe metotlarındaki parmak çalışmalarının içerik yönünden benzer, farklı ve eksik yönlerini tespit etmek amacıyla ‘içerik analizi’ tekniği kullanılmış, metotlardaki etütler detaylı bir şekilde açıklanarak incelenmiş ve etütlerin içeriği tablo olarak gösterilmiştir.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu modelde amaçların ifade edilişi genellikle ‘Ne idi’, ‘Nedir?’, ‘Ne ile ilgilidir?’ ve ‘Nelerden oluşmaktadır?’ gibi soru cümlelerine yanıt verir” (Karasar, 2012, s. 77).

4. BULGULAR

MI’ de Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Çalışmaları

- ✓ 24-30 arası etütlerde yegah telinde 1. parmak (hüseyini aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 31-38 arası etütlerde yegah telinde 2. parmak (acem aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 39-45 arası etütlerde yegah telinde 3. parmak (rast perdesi) ve karışık parmak çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 46,47,48,49,50 numaralı etütlerde rast telinde 1. parmak (dügah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 51,52,53,54,55 numaralı etütlerde rast telinde 2. parmak (buselik perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 56,57,58,59,60,61 numaralı etütler rast telinde 3. parmak (çargah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 62,63,64,65,66 numaralı etütlerde rast-neva telleri arasındaki parmak baskılarına yönelik çalışmalar yapılmıştır.
- ✓ 82-88 arası etütlerde neva telinde 1. parmak (hüseyini perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 89-96 arası etütlerde neva telinde 2. parmak (acem perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 97-103 arası etütlerde neva telinde 3. parmak (gerdaniye perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 122-127 arası etütlerde neva telinde 4. parmak (muhayyer perdesi) çalışmaları yapılmıştır.

- ✓ 128-133 arası etütlerde rast telinde 4. parmak (neva perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 134-139 arası etütlerde yegah telinde 4. parmak (düğah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 140-168 arası etütlerde 1. pozisyonda karışık parmak çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 1. M1' de Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Çalışmaları

TEL SIRASI	PARMAK SIRASI	PERDE İSMİ	ETÜT NO
Yegah teli	1. Parmak	Hüseyini aşiran	24, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Yegah teli	2. Parmak	Acem aşiran	31, 32, 33, 34, 35, 36, 37
Yegah teli	3. Parmak	Rast	39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Rast teli	1. Parmak	Düğah	46, 47, 48, 49, 50
Rast teli	2. Parmak	Buselik	51, 52, 53, 54, 55
Rast teli	3. Parmak	Çargah	56, 57, 58, 59, 60, 61
Neva teli	1. Parmak	Hüseyini	82, 83, 84, 85, 86, 87, 88
Neva teli	2. Parmak	Acem	89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96
Neva teli	3. Parmak	Gerdaniye	97, 98, 99, 100, 101, 102, 103
Neva teli	4. Parmak	Muhayyer	122, 123, 124, 125, 126, 127
Rast teli	4. Parmak	Neva	128, 129, 130, 131, 132, 133
Yegah teli	4. Parmak	Düğah	134, 135, 136, 137, 138, 139

M2' de Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Çalışmaları

- ✓ 9-12 arası etütlerde neva telinde 1. parmak (hüseyini perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 13-17 arası etütlerde neva telinde 2. parmak (acem perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 18,19,20 numaralı etütlerde neva telinde 1. ve 2. parmak için dörtlük notalardan oluşan karışık çalışmalar yapılmıştır.
- ✓ 26-50 arası etütlerde neva telinde 3. parmak (gerdaniye perdesi) ve karışık parmak çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 51-59 arası etütlerde neva telinde 4. parmak (muhayyer perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 60-64 arası etütlerde neva telinde 2. parmak (evic perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 65-75 arası etütlerde rast telinde 3. parmak (çargah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 72. etütte rast telinde 2. parmak (buselik perdesi) çalışması yapılmıştır.
- ✓ 73. etütte rast telinde 1. parmak (düğah perdesi) çalışması yapılmıştır.
- ✓ 74-79 arası etütlerde karışık parmak çalışmaları yapılmıştır (Bu çalışmaların farklı pozisyonlarda ve glissando tekniği kullanılarak yapılması istenmiştir).
- ✓ 80,81,82 numaralı etütlerde rast telinde 1. parmak (nim zirgüle perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 107. etütte neva telinde 1. parmak (hisar perdesi) çalışması yapılmıştır.
- ✓ 108-111 arası etütlerde yegah telinde 2. parmak (acem aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 112-115 arası etütlerde yegah telinde 1. parmak (hüseyini aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 116-19 arası etütlerde yegah telinde 2. parmak (irak perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 120-124 arası etütlerde rast telinde 2. parmak (kürdi perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 126. etütte rast telinde 2. parmak (segah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 133-135 arası etütlerde rast telinde 3. parmak (nim hicaz) çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 2. M2' de Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Çalışmaları

TEL SIRASI	PARMAK SIRASI	PERDE İSMİ	ETÜT NO
Neva teli	1. Parmak	Hüseyini	9, 10, 11, 12
Neva teli	2. Parmak	Acem	13, 14, 15, 16, 17
Neva teli	3. Parmak	Gerdaniye	26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35
Neva teli	4. Parmak	Muhayyer	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59
Neva teli	2. parmak	Eviç	60, 61, 62, 63, 64
Rast teli	3. Parmak	Çargah	65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75
Rast teli	2. Parmak	Buselik	72
Rast teli	1. Parmak	Düğah	73
Rast teli	1. parmak	Nim Zirgüle	80, 81, 82
Neva teli	1. parmak	Hisar	107
Yegah teli	2. Parmak	Acem aşiran	108, 109, 110, 111
Yegah teli	1. parmak	Hüseyini Aşiran	112, 113, 114, 115
Yegah teli	2. parmak	Irak	116, 117, 118, 119
Rast teli	2. parmak	Kürdi	120, 121, 122, 123, 124
Rast teli	2. parmak	Segah	126
Rast teli	3. parmak	Nim Hicaz	133, 134, 135

M3' de yer alan 1. pozisyon parmak çalışmaları

- ✓ 3.42-3. 48 arası etütlerde rast telinde 1. parmak (dügah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.50-3.55 arası etütlerde rast telinde 2. parmak (buselik perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.57-3.60 arası etütlerde rast telinde 3. parmak (çargah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.65-3.69 arası etütlerde neva telinde 1. parmak (hüseyini perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.71-3.73 arası etütlerde yegah telinde 1. parmak (hüseyini aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.75-3.78 arası etütlerde neva telinde 2. parmak (acem perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.80-3.83 arası etütlerde yegah telinde 2. parmak (acem aşiran perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.85-3.88 arası etütlerde neva telinde 3. parmak (gerdaniye perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.89-3. 92 arası etütlerde yegah telinde 3. parmak (rast perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.94-3.97 arası etütlerde rast telinde 4. parmak (neva perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.99-3.101 arası etütlerde neva telinde 4. parmak (muhayyer perdesi) çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ 3.103-3.106 arası etütlerde yegah telinde 4. parmak (dügah perdesi) çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 3. M2' de Yer Alan 1. Pozisyon Parmak Çalışmaları

TEL SIRASI	PARMAK SIRASI	PERDE İSMİ	ETÜT NO
Rast Teli	1. Parmak	Dügah	3.42, 3.43, 3.44, 3.45, 3.46, 3.47, 3.48
Rast Teli	2. Parmak	Buselik	3.50, 3.51, 3.52, 3.53, 3.54, 3.55
Rast Teli	3. Parmak	Çargah	3.57, 3.58, 3.59, 3.60
Neva teli	1. Parmak	Hüseyini	3.65, 3.66, 3.67, 3.68, 3.69
Yegah teli	1. parmak	Hüseyini aşiran	3.71, 3.72, 3.73
Neva teli	2. parmak	Acem	3.75, 3.76, 3.78
Yegah teli	2. parmak	Acem aşiran	3.80, 3.81, 3.82, 3.83
Neva teli	3. parmak	Gerdaniye	3.85, 3.86, 3.87, 3.88
Yegah teli	3. parmak	Rast	3.89, 3.90, 3.91, 3.92
Rast teli	4. parmak	Neva	3.94, 3.95, 3.96, 3.97
Neva teli	4. parmak	Muhayyer	3.99, 3.100, 3.101
Yegah teli	4. parmak	Dügah	3.103, 3.104, 3.105, 3.106

5. SONUÇ

Bu çalışmada Beril Çakmakoglu, Mehmet Yalgin, Hasan Esen ve Aslıhan Eruzun Özel' in yazdığı klasik kemençe metotlarındaki 1. pozisyon parmak etütleri incelenmiş, bu etütlerin eksik, farklı ve benzer yönleri tespit edilmiştir.

M1' de 1. pozisyon parmak etütleri teller üzerinde pestten tize doğru (yegah-rast-neva) natürel perdelerle sıralı şekilde (1-2-3) yapılmıştır. 4. parmak çalışmalarına ise en son yer verilmiştir.

M2' de 1. pozisyon parmak etütleri teller üzerinde tizden peste doğru (neva-rast-yegah) natürel ve ara sesler kullanılarak sıralı ya da karışık şekilde yapılmıştır.

M3' de 1. pozisyon parmak etütleri telleri üzerinde sırasız şekilde (rast-neva-yegah-neva gibi) natürel perdelerle yapılmıştır. 4. parmak çalışmalarına en son yer verilmiştir.

İncelenen bu üç metotta, temel pozisyon olan 1. pozisyona yönelik yazılmış parmak etütlerindeki parmak sıralamaları, parmak değiştirmeler ve telden tele geçişler metottan metoda farklılık göstermiştir. Klasik kemençede teknik icra becerisinin kazandırılabilmesi adına öncelikle temel parmak çalışmalarının belirli bir sistematige oturtulması ve etüt sayılarının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Eğitimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi.

Cüceoğlu, G., & Berki, T. (2007). Flüt Eğitimine Yönelik Bir " etüd analiz modeli " An " Etude Analysis Model " Related to Flute Education. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 227–235.

Delikara, A. (1992). Keman Eğitimine Yönelik Bir " Etüt Analiz Modeli " Related To Violin Education. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1–17. <https://doi.org/10.7816/sed>

Eruzun Özel, A. (2010). *Kemençe Eğitiminde Metodoloji Sorunu*.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (Nobel Akad).

Özalp, M. N. (1984). *Türk Sanat Müsıkîsi Sazlarından Kemençe*. TRT Basılı Yayınlar Müdürlüğü.

- Parasız, G. (2009). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. *Sanat Dergisi*, 0(15), 19–24.
- Pınar, Ç. (2017). *Türk Müziği Konservatuarlarında Çalgı Eğitim Ortaöğretim Bölümü 4 Telli Kemençe Eğitimine Yönelik Makamsal Etüt Önerileri*. İstanbul Haliç Üniversitesi.
- Sarı, A. (2012). *Türk Müziği Çalgıları*. Nota Yayıncılık.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi*. Arkadaş Yayınevi.
- Yalçın, T. (2017). *Türk Mûsikîsinin Mes'eleleri*. İz Yayıncılık.
- Yalçınkaya, B. (2012). Çalgı Eğitiminde Etüt Yazma Modeli. *Fine Arts*, 7(1), 21–24.